

30.

Ad præliminarem enumerationem
Causarum,

O B Q V A S

Rex Possessor Sueciæ, Regem Po-
loniæ ac Hæreditarium Sueciæ
Regem bello adoriri,

Quasi coactus sit;

R E S P O N S I O.

M D C L V I.

mo   * * *   mo

ILLVSTRISS: & Excellentissi: Principi Dño STE-
PHANO Comiti de Piltza KORYCIENSKI, Regni Polo-
niæ Supremo Cancellario, Regiæq; Ciuitatis Varſauien:
Gubernatori &c. &c. Dño suo & Benefactori Coleñdmo.

Nicephorus Nicoymius, optimè feliciterq; agere.

Miraberis fortassis, Illustrissime & Excellentissime Dñe, me Natione
Græcum de rebus Polonicis disceptare, in re præsertim à Vestratibus
silentio omninò prætergressâ, seu potius contemptâ. Sed ne animo ad-
miratione occupato ad legendum has, quas Excellentie Tuæ transmittō char-
tas accedas & impediaris, causas meæ scriptiōnis breuibus accipe. Fui, ut
nosti, à teneris annis ad meliores scientias promotus beneficio Magni in Re-
pub: Vestra Principis Viri Illustrissimi Gorayski Castellani Kiiouiensis nuper
defuncti, eiusq; sumptu iuuenis adhuc Italiam, Gallias, & Germanias nobilis
Peregrinus perlustraui. Cum illo postmodum interfui primo Lubecensi con-
gressui, cum de pace perpetuâ cum Suecis ageretur. In Poloniam demùm re-
dux, cum, vale dicto Patriis laribus, Romam illam Augustissimam Nationum
omnium Matrem adire, ibiq; mansionē figere constituissem, Regia Castra tunc
temporis ad Oppidum Zwaniec posita pertransiens, Tua promotione & bene-
ficientia, Illustrissime & Excellentissime Dñe, pensione annuâ donatus, literis-
què Passus & commendatitiis à Regiâ Maiestate munitus, hūc me contuli; ubi
literario otio meo Polonâ munificentia vacans, cum Eandem celebrare promē-
rito non valeam, defensam eiusdem à futilibus hostium calumniis, (etsi ipsæ
per se apud peritos euanescere potuissent) lubens suscepi. Feci equidem hic
quod in Deorum Statuis vsu venit, quorum capita, cum præ altitudine flori-
bus redimiri non possunt, Corona statuitur ad pedes. Et verè ad pedes Excel-
lentie Tuæ, uti Primo Poloniæ Ministro status, Scriptum hoc meum venera-
bundus depono, nullo alio fine, nisi ut grati animi mei tesseram in Benefactri-
cem meam aliquomodo promam, & erga Excellentiam tuam obligationum me-
arum memoriam nunquam intermorituram, saltem verbis, contestari valeam.
Optimè Vale Illustrissime & Excellentissime Dñe, meque Clientem Tuum Tuo
fauore prosequi perge. Dabâ Romæ Quinto Nov: Martij. Anno Dñi 1656.

Entis benè dispositæ, rectiq; Iudicij Decretum est: eum, qui in alium dicere paratus sit, omni culpâ carere oportere; vt Prouerbiū Vetus hæc etiam Responsio nostra in fronte gerat. Hoc non obseruârunt Sueci, qui in suâ præliminari enumeratione, maximo præsumptionum & interpretationum apparatu, in Reges Remq;pub: Polonam, variarum offensionum culpam reijcere conantur, cōscientiâ suâ minimè discussâ, an ipsimet â culpâ in alios reiectâ sint immunes. In hoc tantum nō iniurij, quod, cum talia figmenta ædes Veritatis introire minimè deceat, iuremeritò ea præliminari nomine insignita voluerunt. Sed, ne verbis certare velle videatur, ostendetur breui: Primo; Quid Reges, & (nomine Reipub:) Procere Poloniæ, vigore Pactorum Stumdorffianorum præstare debuerint: Secundo; an contrauenerint vel omissione vel Commissione, idq; iis rebus à Suecis in suo Scripto enumeratis: & Tertio; an ipsi Sueci potius non contrauenerint, & insuper per præruptas Inducias Iura Gentium enormitèr non violârint, & omnes terminos iustitiæ & æquitatis non sint prætergressi.

Quatuor, Reges Poloniæ essentialiora, durantibus viginti Sex Annorum Inducijs, & totidem Reges Sueciæ, præstare debebant.

Primo. Omnibus hostilitatibus abstinere.

Secundo. In præiudicium & detrimentum alterius nihil moliri tentareue, vel perse vel per alios nec terrâ, nec mari.

Tertio. Controuersias exortas, per Commissarios vtriusq; Gentis ad Fines Liuonia sopire, decidereq;.

Quarto.

Quarto. *Tractatus inter eà de pacè perpetuà instituerè, & licet semel iterùmq; non successisset, Inducias tamen sacrosanctè obseruare.*

Proceres verò siue Senatores Poloni, ad requisitionem Suecorum peculiaritèr fideiusserunt pro posse se opponere, ne à Rege suo Pacta violarentur. Et ecce paucis verbis omnia enumerata, quibus Reges Proceresque Poloniæ adstringebantur.

Diuidunt hîc tempora Sueci, & asserunt, alias iniurias illis illatas esse tempore SERENISSIMI VLADISLAI Quarti gloriosissimæ memoriæ, alias, tempore SERENISSIMI SUCCESSORIS moderni IOANNIS CASIMIRI, Poloniæ & Sueciæ Regum.

Porro, super iniurijs tempore VLADISLAI prætensis, prætextum belli illati Suecos minimè fundare posse vel hinc patet, quod istæ iniuriæ, (datæ tantum non concessæ) cum personâ etiam interierint.

Sed, ne fideiussio Senatorum pro incompletâ habeatur, & hinc deducatur causa belli, easdem iniurias omnes ad lapidem Lydium facti & veritatis admouebimus.

Dicunt primo: *Tantum abesse ut credi possit, BOTHIVM cum Militaribus copiis inscio & inuito Rege Poloniæ VLADISLAO Quarto, tot Prouincias & Ducatus dicti Regni (Poloniæ) ad infestandam armis Liuoniam peruadere potuisse.*

Ad hoc respondetur: *Bothium Colonellum fuisse Cæsareum, qui certâ militum manu Gedani & Regiomonti festinanter & inscijs Magistratibus collectâ, in Liuoniam irrupit. An inscio vel conscio VLADISLAO Rege? hoc nemini constat, nec ipsis Suecis; qui ideò non assertiuè sed tantum consequentialitèr irruptionem Bothij Regi Poloniæ adscribunt, dicunt enim: tantum abesse ut credi possit. Magna profectò dubietas*

dubietas illi rei accidit, quæ credi & non credi potest. De-
sunt ergo in hoc puncto certissima probationis argumenta, &
nobis sufficit, quod Senatores, acceptâ huius facti notitiâ,
vltiorem collectionem militum, vltioresq; in Liuoniâ
progressus stiterunt, fideiussioniq; suæ plenè satisfecerunt.

Instant hîc Sueci, & pro maximo delicto habent, quod
â Senatoribus Reipub: Polonæ Magniq; Duc: Lithuanix, ni-
hil tamen solatiij retulerint.

Ad hoc respondetur: Nescire, quid tandè solatiij præten-
dant, dum omnibus moliminibus obuiam itum, & motus
omnes in Liuoniâ sedati, nisi hoc prætere vellent, Sena-
tores Regem suum in Ius vocare debuisse, quod Polonis non
est vsitatum; nam, licet liberas voces Amplissimus Senatus ha-
beat, nihilominus ad indignitates erga Dominos suos nun-
quam descendit; hoc vno contentus, quod dicendi Libertate
& Modestiâ contradicendi, quasi quibusdam Contrarijs inter
se harmonicè certantibus, omnes Regum suorum conatus ad
effectum ritè perducuntur.

Ad consequentiam verò quam inde eliciunt, & ad sup-
positionem *de Exercitu Lithuano ad manus habito*, nihil respōdere
opus est, cum plusquàm certum sit, Lithuanos tunc temporis
Exercitum non habuisse; non poterat enim esse in spatijs ima-
ginarijs, nec colligi sine Comitiorum consensu. Exercitum
porrò paratum non habere & aliquem lædere velle, pars in-
sanix esset: Ergo maximè â Veritate alienum est, *scientibus &
impellentibus Polonis hoc accidisse*. Et ecce quomodò statim in
principio, præsumptionibus minimè probabilibus laborare
incipiunt.

Quod *Crockouius Cæsarianus Exercituum Dux in Pome-
raniam per Poloniam insperatè irruerit*; Verum est: Sed, quod â
Parte Polonâ auerti potuisset, negatur. Nam vi Pactorum obli-
gavit

gavit se Respub: omnem adfistentiam contra Suecos cuilibet denegare; sed non inuenitur in Pactis, quod teneatur cum Suecorum inimicis bellum gerere; cum ad hunc finem opus fuisset alere Exercitum; ad quod, memoratorum Pactorum vigore, non adstringebatur. Ex istâ ratione non potuit impedi nec reditus. Imo, iste sicuti transitus tam fuit insperatus, quod multi ex Proceribus & insigniori Nobilitate Maioris Poloniæ, sese discrimini subducendo, nescij quænam copiæ essent, & quid sibi vellent, Posnaniæ se receperunt. Et cum *Crockouius* transitus prius per Ciuitatē, postmodum penes eandem vrgeret, nec ad resistendum pares essent, (numerabantur enim sub *Crockouij* signis septem militum millia.) transitum penes Ciuitatem concesserunt, receptis ante omnia pro obsidibus octo sui Exercitus Ducibus, (Vulgo Colonellis.)

Ad roborandum deinde istud prætensi hostilis animi indicium, gratis Sueci hæc adiungunt: *haud satis fuisse Polonis, Crockouio transitum indulgisse, verum etiam ex Pucensi Fortalitio, alijsq; in Borussia locis, auxilia & tormenta eidem submisisse.* Quod omne, quantum à veritate alienum sit, vel hinc liquet, quod obsidibus prædictis opus non fuisset, si Poloni ex Pucensi fortalitio dedissent tormenta & auxilia, vel talium conatum siue consentientes siue cōscij fuissent. Ad hæc, nulla tormenta habuit *Crockouius* quando per Poloniam transijt, præter duo parua Cæpèstria; vti etiâ verisimile est, cum celerē suam excursionē tormentorum bellicorum pōdere remorari minimè voluisse.

Verumenimuerò, quandoquidem de improviso & irremediabili *Crockouij* transitu mentio incidit, interrogare licet Suecos, quando illis transitus per Poloniam negatus fuit? Forsan tunc temporis, quando illorum Gnâlis Bannerius Cæsarianis copijs circumseptus, vxorem suam cum omnibus impedimentis & curribus multa gazâ onustis, adhibitâ mille ducentorum Equitum custodiâ, per Poloniam transmisit in Pomeraniâ

meraniam? Forsan, quando eadem Bannerij Vxor omni humanitate & securitate Posnaniæ recepta fuit absq; obsidibus? Quare Cæsariani non habuerunt hunc transitum pro Indicio hostilis Polonorum animi; imo illam spoliis totius Germaniæ onustam, persecuti sunt vsq; ad fines Poloniæ tantum, & eosdem pertransire nō ausi; Vbi e contra, Sueci Crockouiu persequentes, Polonicas ditiones Suecicâ licentiâ ingressi, eundē vsq; ad Fluuiū Notes, & fortalitiū Vscie insecuti sunt.

Sed prætermittâ istâ, ne gratitudo in Suecis requiri videatur, *ad enormes machinationes circa Insulam Oeseliam* transire liceat. Quia vero rem hanc Sueci tâtâ inuoluunt nube obscuritatis, vt non facile sit conycere, quid sibi voluerint, & de quo conquerantur, opere pretium erit paucis rem vt se habet, & vt gesta fuit exponere, vt toti Orbi inanitas huius expostulationis patere possit.

Pertinet medietas huius Insulæ ad Episcopatum Vendesem in Liuoniâ; quæ medietas tempore Cruciferorum à Ioanne Meninghausen Vendese Episcopo, Regi Daniæ, saluo Iure retractus, oppignorata fuit, & hoc Iure in Danorum manibus ad hæc vsq; nostra tempora permansit. Bello deniq; nō ita pridem inter Suecos & Danos exorto, & subsequenter sedato, cum Rex Daniæ Christianus Quartus vigore Pactorum Bromsebroensium, de integrâ illâ Insulâ Suecis cederet, Rex Poloniæ VLADISLAVS, Camerarium suum *Bergkium* mittit ad præcustodiendum Ius suum, quod Ei super illius Insulæ medietate vti Liuoniæ Duci cōpetebat, istâ adiectâ clausulâ: Saluis Induciis. Vnde ergò tantus fragor oritur & tanta læsio? forsā non licet tempore Induciarum Ius suum præcustodire quando silentium præiudicium inuoluit? Vel autumāt Sueci, quod per illas Inducias Reges Poloniæ Ius amiserint in Liuoniâ? & quod illis non liceat post illarum expirationem, si aliter intereâ non fuerit Iure transactum, eandē Prouinciam

Armis

Armis recuperare, sicuti armis occupata fuit? Verè, si illorum Gubernator nihil maius pro Patriâ præstitit præter hoc, quod Bergkio sine ullâ Induciarum læsione agenti, (tantum abest, quod inermis tam ipse quàm Rex eius Insulanos ad defectionem sollicitauerit) quod Bergkio, inquam, Actum Iuris necessariû impedire conatus sit, grande præmium refert, quod tot cumulat laudibus, & vix ob seruata Patriam Triumphali Coronâ non redimitur.

Quod verò subsequentem *Tentationem fidei Subditorum Regni Sueciæ in Liuoniâ* expobratam attinet; patet ex rationibus directi in Liuoniâ dominij supra præactis, licuisse semper Regi *VLADISLAO*, licuisse Successori moderno, & quousq; de Liuoniâ aliter non transigatur, licitum futurum fore omnibus Successoribus, illius Prouinciæ Populos, quâdo de intolerabilibus conqueruntur grauaminibus, ad eorundem tolerantiam confirmare; quod à Suecis vocatur *Tentatio fidei Subditorum & Pactorum Violatio*. Iudicet Orbis, an Paterno directi Domini officio in Subditos, iniuriosis Armis occupatos, tale nomen conueniat, & an res sit vetita necne?

Ad extremum; Nihil euidentiùs probare potest scripti siuè maui enumerationis Sueticæ leuitatem, quam quod sequenti articulo, cum Suecus conquestus esset, certas quasdam molitiones cum Christiano Quarto Daniæ Rege, cumq; Arnheimio & Baudisio in perniciem Sueciæ initas fuisse, statim postea hæc verba subiungit: *quæ singula recensere longum foret, & à proposito nobis compendio alienum*. Quasi nimirum si quid in eâ re veri haberetur, id breuitatis studio lubens omitteret. Eccè quomodò pergunt Vniuerso illudere Orbi, & scripto publico Populorum credulitati imponere.

Sed esto, quod Rex Daniæ, Arnheimius & Baudisius nescitur quid agere debuerint. Sufficit, quod ex hoc nullum Suecis euenerit damnû, Et hinc inferri potest, quod etiamsi
verum

verum fuisset, (quod nescitur nec conceditur) Senatus, impediendo ne conatus prætensi ad effectum deduceretur, suas partes egregie obiuit, & suæ obligationi per totum hoc tempus plenissimè satisfecit.

Tempora iam SERENISSIMI VLADISLAI IV. emè, si sumus & vllam iniuriam Suecis, vel violentiam Inducijs, nec à Rege nec à Repub: illatam fuisse inuenimus.

Ascendit ergo Regium Poloniæ Thronum Serenissimus & Potentissimus Princeps ac Dominus, Dnūs IOANNES CASIMIRVS, Inducijs cum Possestrice Reginâ & Regno Sueciæ ex parte Polonorum integris. Videre porrò opere pretium est, an illas (vti Sueci præsumunt) tempore sui Regiminis siue ille, siue Resp: violauerit, nec ne?

Occurrit primò graue illud crimen, *quod in commercio Literarum, cum præfatâ Reginâ latinâ linguâ vti noluerit.* Proh Dij Immortales! Quando desinetis istis nugis illudere Orbi? Hæcine est causa bellorum? apud vos idiomata & omissio titulorum sunt præiudicia & læsiones tales, vt non nisi ruptione Fæderum, Regnorum deuastatione, ferro, igne, cædibus, & rapinis expiari debeant? Hinc clarū habet Polonia & Lithuania indicium, Moschum, vobis suggerentibus & persuadentibus, ex simili prætextu bellum illis intulisse. Equidem si daretur, Regem Poloniæ ad Idioma aliquod vel ad dandum certos & specificatos titulos ex pacto aliquo obstrictum esse, quod non datur, sufficeret in tali casu literas non recepisse.

Deinde, quod sequitur *de defectione subditorum in Liuniâ, etiam ad sudorem vsquè sollicitata, & de consilijs Rigæ capiendæ, tum quod Gentem Cozacorum sæpius inuitauerit vt in Liuniam irruperet,* fictionem, leuitatem, & vanitatem scripti Suetici magis atq; magis ostendit. Nam, quis sani iudicij credet vnquam, Regem

B

Poloniæ

Poloniæ, qui à primordijs Rēgni sui vsq; ad præsens tempus
Ditiones sibi subiectas multo sudore bello tueri à multorum
hostium inundatione coactus est, aliena oppugnare cogitasse,
Quæ verisimilitudo, Eum Sueticas Inducias rûpere voluisse?
nullo alio fructu, nisi vt nouum bellum contra se excitaret,
& alijs Hostibus etiam Suecos adiungeret? Quæ possibilitas,
vt Cozacos, qui tanto Terrarum spatio sunt à Liuoniâ distiti,
& hoc ipso tempore bellum ipsis erat cum Poloniâ, à quâ se
separauerant, ad aggrediendam armis Liuoniam non dicam
conuerteret, sed super hoc consilia cum illis communicaret?
O veritatis amantes & Pactorum obseruantes! vobis dedit
DEVS in præmium vestræ probitatis, quod soli perspicaciâ
habeatis ingenij & iudicij, ideò vel simplici verbo imponere
alijs ad libitum posse, vobis metipsis facile persuadetis.

Verùm, iam ad tractatus pacis perpetuæ Lubecæ institu-
tos deuenimus, circa quos Sueci suo scripto omnium prote-
lationum fucaturq; tractationis culpam in Polonos reijcere
conantur.

Appellare hîc liceret Mediatorum Iudicium, qui Viri
Magni & omni exceptione maiores controuersiam hanc op-
timè deciderè nossent. Ipsos siquidē non latuit, Serenissimum
Regem Poloniæ illud in hoc passu præstitisse, ad quod de ri-
gore nunquam tenebatur. Nam, cum nulla alia bellorum
omnium inter vtrumq; Regem causa extiterit, quam quod
Poloniæ Rex Sueciæ Regno spoliatus, eius tamen nomen &
titulum non omitteret, quis non videt, quod ante conclusio-
nem totalē pacis perpetuæ, hoc titulo & insignijs cedere mi-
nimè adstringi poterat? Nec dicatur, quod vigore Pactorum
tenebatur, quia per totum Instrumentum Induciarum nihil
tale positiuè inuenitur. Tantum in principio Instrumenti,
vbi per modum narrationis vtrorumq; Regis & Reginae no-
mina apponere necesse erat, etcæterationibus tituli ab vtrin-
que

que sunt suppressi. Quo medio vsi sunt postmodum etiam in commercio literarum, non ex pacto sed explicito, ad tollendas controversias. Apparet ergo, quod Rex optimus, in suppressione tantisper titulorum & Insigniorum suorum in ipsis praeliminaribus, (absq; tamen praeiudicio in quantum principale negotium optato effectu careret, de quo extat protestatio Legatorum) consentiendo, protelationibus non studebat, sed, quantum in illo erat pacem cupiebat ut quieti & tranquillitati utrorumque populorum consuleret, quorum vni electiuo Iure, alteri naturali, erant sui: nec affectum erga istos in omnem euentum cum titulo deponere intendebat.

Quod Legatos attinet, certum est, eos etiam Polono candore & sinceritate semper egisse: nec per illos stetit, quin pax perpetua in primo Lubecensi congressu totaliter concluderetur. Verum, Legati Suetici, arcano quodam fine, difficultates difficultatibus neccedo, ad libitum praeliminaria protrahere cupiebant; quod clare patet ex obiectionibus ad titulum & insignia Regni Suetiae simul & vna Polonicis Legatis non propositis, sed data opera meditatoq; consilio de titulo & insignijs diuersis egere temporibus. Intendebant nimirum vel tractatus protelationibus producere, vel in ipsis praeliminaribus Ius suum iniuriosum ad Regnum lucrari. Legati Poloni è contra, innixi rationi & æquitati hoc habebant in mente, non nisi cum ventum fuisset ad negotium principale, de Iuribus & modo satisfactionis disceptare. Extat Rescriptum dilatorium Commissionis ab ipsis Legatis Sueticis subscriptum & in manibus Christianissimi Regis Legati depositum, vbi nec minimam dilationis culpam in Polonos retorquet; imo in illis sinceram faciendæ pacis voluntatem deprehendisse fassus est semper Gallicus Legatus. Quod Rescriptum, ad meliorem omnium informationem, de verbo ad verbum hic inserere placuit.

B 2

Tenor

TENOR RESCRIPTI.

Cum iuxta induciarum Pacta Stumdorffiana anni Millesimi Sexcentissimi Trigesimi Quinti, hortantibus etiam communibus amicis Principibus, ac Rebuspublicis, Celsissimoq; Duce Curlandia rem promouente in consilio pacis perpetuae inter Reges Regnaq; Sueciae & Poloniae stabilienda, eousq; ventum fuerit, ut praefixo tempore à Christianissimo REGE Primario Mediatore cum ipsis Regibus, tum & ceteris mediatoribus, Commissarij utrinque delecti sub finem proximè praeteriti Veris, cum Christianissimi REGIS Consiliario secretiore, & ad hoc Tractatus pacis Legato Plenipotentiaro Illustrissimo Domino Petro Chanut in loco acceptato, conuenerint, factum sit, ut in ipso dehinc aditu conuentus, difficultates quaedam subortae moras obijcerent, unde susceptum apparato multo negotium, eò prolabi iam instante hyeme videbatur, ut re prorsus infecta & penè non tentata discessio fieret. Indignum verò foret, si praeter expectationem tanta molitio ad utriusq; Gentis concordiam, & emolumentum instituta, incassum caderet, suadente praesertim Christianissimi REGIS Legato, & fidem interponente, quod, cum frequentibus colloquijs sinceram in utriusq; partis Commissariis faciendae pacis & ineundae amicitiae voluntatem deprehendisset, spes certa melioris euentus affulgeret, eiusq; promouendi gratia media quaedam ab eodem Legato proponerentur; Nos, sub libera
ratiba-

ratihabitione Serenissima Regina Domina Nostra Clemen-
tissima, consensimus & conuenimus, ut congressus hic noster
secundum supradicta Pacta Induciarum reassumatur ad
vicesimam diem mensis Aprilis stilo veteri Anni Millefimi
Sexcentissimi Quinquagesimi Secundi proximè instantis,
quà præfigente Christianissimo R E G E, eadem tractatio
pacis inchoabitur, & includetur spatio duorum mensium
Maij scilicet & Iunij: quo emenso, liberum erit utriq; parti
à conuentu abscedere, ILLÆSIS INDVCIIS,
quamuis negotium nondum sit ad finem perductum, nisi ex
mutuo consensu terminus iste fuerit prorogatus. Et quo pla-
nior expeditiorq; fiat tractandi ratio, ubi ceptum fuerit
futurum istud colloquium, per continuatam Christianissimi
R E G I S mediationem, eodem quo suscepta est studio à suâ
Maestate, eademq; diligentia & integritate, quâ per su-
pramemoratum Legatum est administrata, procurabitur me-
dio tempore, ut quæ hætenùs causæ huius conuentus pro-
gressui obfuere, tollantur, ipsiusq; disceptationis materia,
quo fieri dabitur modo, tractabilior euadat. Hanc verò con-
ventionem & sponsonem ita demum valere volumus, & vim
habituram intelligimus, si quem admodum eam in supradicti
Legati Domini Chanut manibus concedimus, sic etiam par
omniò conuentio & sponso huic nostræ ex æquo respondens
à parte Polonia, apud D. Legatum deponatur, ab Illustris-
simis, Illustribus, Magnificis, & Generosis D. Dominis
Legatis Polonicis. In horum fidem presentes literas mani-
bus nostris subscripsimus & sigillis nostris firmauimus.

Lubeca

Lubeca, Octobris secunda die Anni Millesimi sexcentē-
simi Quinquagesimi Primi.

Ioannes Adler Saluius.

Schering Rosenhane

(L.S)

(L.S)

Hans Wachtmester

Laurentius Canterstein.

(L.S)

(L.S)

Exemplar Originale Conuentionis supratranscriptæ depositum est in
manibus meis ab Illustrissimis D. D. Legatis Sueticis in eo nominatis,
hic Lubecæ die duodecima Mensis Octobris Anni Millesimi Sexcentē-
simi Quinquagesimi Primi.

Chanut.

(L.S)

De sufficientiâ Plenipotentiæ non possunt sine læsione
veritatis conqueri Sueci, nam fuit & in primo congressu suffi-
cientissima: tantum de Regio titulo controuersia agitabatur;
quem non temerè, sed ex rationibus superius allatis, Poloni
iure defendebant, & Sueci allegabant factum tempore VL A-
DISLAI, qui Plenipotentiâ dederat omisso Sueciæ titulo.
Sed in secundo Lubecensi cōgressu, cum Legati Poloni Ple-
nipotentiam attulissent, ad normam VLADISLAVIANÆ
conceptam, hoc est, sola omissione tituli Regni Sueciæ, ad-
uersæ partis Legati controuersiam excitârunt circa sigillum,
nimirum

nimirum quod in eo Regni Sueciæ insignia continerentur.

Sistamus hîc nos quæso parumpèr & rem prout gesta fuit animo reuoluamus. Moniti Legati Polonici in primo Lubecensi congressu, vt Plenipotentiam ad instar Vladislauianæ adferrent. Satis fecerunt. De sigillo nulla tunc facta mentio, & in Vladislauianâ Plenipotentia nihil amplius erat commissum præter titulum, alia insignia omnia in sigillo continebantur. Quis ergo sanæ mentis poterit vnquam dilationem hanc Polonis imputare? Imo, quis non videt aperte subterfugium Suecorum, eo fine, ne pax concluderetur antequam eorum secretæ in perniciem Poloniæ molitiones opportuniori tempore erumpere possent?

Pergunt nihilominus vlteriùs & queruntur, quod quâ vis Rex Poloniæ significasset velle se Legatos suos Reipub: Poloniæ Stockolmum mittere, vt coram Rege (Possessore moderno Sueciæ) tractatus pacis auspiciarentur absoluerenturq; Nihilominus missus tantum Internuncius, qui nullas ad tractandum statuendumq; de pace perpetua plenipotentias adduxit.

Quali maiore documento opus est ad probandum, conclusionem pacis impensè desiderari, præter hoc, quod quis se offerat ad locum Residentiæ alterius Legatos mittere? Præstitit hoc de facto Rex Poloniæ, qui non tantum Internuncium illum, sed paulò post Comitem de Leszno Palatinum Lanciciensem Principem Virum Genere, experientiâ & dignitate in Rep: eminentem Legatum Suum extraordinarium, cum alio Legatò Viro Illustre, cuius nomen nos huc vsque latet, Stockolmum misit plenariâ instructos potestate, quos nihilominus obliuione præterierunt.

Præterijssent forsan etiam Internuncium, nisi subiungere voluissent querimoniam de annis Regnorum ad calcem literarum fidei adnotatis, quod pro non parua iniuriâ reputant.

tant. Sed discant, Poloniam nomine plurali quandolibet
vri posse sicuti Gallia & Hispania, & de facto aliquando vti-
tur: & assuescant non indignari, quando Rex solius Poloniæ
annos suorum Regnorum ad calcem literarum in plurali an-
notare iubet, nam vnum Poloniæ Regnum ex pluribus Re-
gnis, imò vastis Imperijs coaluit. Quis enim nescit, diuidi
Poloniam in Maiorem & Minorem? Quis, Ducatum, imò
Imperium Kiouense, olim ipsis Orientis Imperatoribus for-
midabile, extitisse dubitat? quod, ni Schisina obstitisset, longo
temporis cursu, titulo & re ipsa, dignitate potentissimi Re-
gni gauisum fuisset. Quis ignorat, fuisse aliquando Haliciæ
Regnum, quod nunc per incorporationem Russiæ, Poloniæ
Minori adiunctū est? Ex quibus rationibus exemplo aliorum
Regum, Regi Poloniæ etiam iurè tribui debet titulus Regis
Poloniarum, vel Regnorum Poloniæ quod vnum est.

Sed audiamus, amabò, quid non licere Regi Poloniæ
prætendunt Sueci: *Sed quod inter præcipua (inquiunt) meritò cen-
seri debet ne quidquam intactum relinqueret Rex Poloniæ, quo iugulum
Status Suetici peti posset, peregrinas etiam classes in mare Balticum
non ita pridem inducere est conatus; fæderaq; cum varijs Principibus
Populisq; qui dictum mare accolunt ac frequentant inire, S. R. Maie-
state sola ex clusâ; ut luce Meridianâ clarius sit, dictas classes aduersus
S. R. Mttē: Regnumq; Sueciæ fuisse destinatas.*

Nouum vere & insolens genus querimoniarū. Sueciæ
Regi cum penitus nulla superesset ratio de Rege Poloniæ
expostulandi quasi molitus aliquid fuisset aduersus Sueciæ
Regnum, grauissimè conqueritur, non quod externas classes
in mare Balticum induxerit, sed quod eas inducere conatus
sit. Queritur, non quod cum exceptione Regni Sueciæ fæ-
dus sancitum fuerit, sed quod iancire id voluerit. Queritur,
non quod violato fædere classem aduersus Sueciam Poloniæ
Rex instruxerit, sed quod nimirum hoc inanimò habuisse
videatur.

videatur. Cum quo tandem iustam causam bellandi non habebunt Sueci, si tales præsumptiones ad arma iustificanda sufficient.

Sed esto: Remotarum gentium classes ad mare Balticum inuitauerit: Fædera cum diuersis Principibus & Populis statuerit, quid tum? dummodo non aduersus Sueciam, fædus non violatur, non infringuntur induciæ. An ergo regnante Rege Sueciæ nemo regnabit? nec licebit Regibus instruere classem, aut fædus sancire quando ita videbitur, cum hoc semper authoritati summæ coniunctum sit? Quare Sueciæ Reges quando illis libuit hoc iure vsi sunt & nunc vtuntur? Vnde istud Priuilegium quod mare Balticum soli Regno Sueciæ adstrictum sit Polonis & Danis exclusis? Nonne stupiditas summa foret, Reipub: Polonæ liberum vsum Maris vel negare vel controuertere, quæ integro littori à Cassubiâ Pomeraniæ conterminâ incipiens, vsq; ad fines Moschouiæ dominatur? Satis, me hercle, impedimenti habet nauigatio ab instabilitate & ferociâ ventorum. Quid putamus, quale impedimentum habitura foret, si etiam nutum Suecorum ad pandenda in Mari Baltico vela expectare oporteret?

Verum enim verò, ad quid perditio ista temporis? probando nimirum, Inducias tempore Serenissimi IOANNIS CASIMIRI moderni Poloniarum & Sueciæ Regis ex parte eius inuiolatas semper mansisse. Ipsimet Tractatus pacis, Lubecæ & non in finibus Liuoniæ instituti, abunde testantur, Inducias ipsas nunquam per ipsum violatas, fuisse. Nam, in casu violationis, ex præscripto ipsarum Induciarum, vtriusq; Gentis Iudices, petente parte læsa, ad fines Liuoniæ congregari opus fuisset. Patet ergo, nullam fractionem fæderum ex parte Polonâ interuenisse & tractatus Lubecenses institutos fuisse tantum, vt de perpetua pace stabiliendâ durantibus Inducijs consilium iniretur.

D

Sed,

Sed, & ipsimet Sueciæ Legati circa discessum ex primo
Lubecensi congressu (vti ex præinserto Rescripto, literis Re-
ginæ Christianæ ad Legatū Gallicum datis postea confirmato,
videre est) testati sunt, se vnanimi consensu & propter diffi-
cultates quasdam subortas cōgressum & tractatus pacis in aliud
tempus differre *INDVCIIS* tamen *ILLÆSIS* manentibus.

Hoc idem demum Rex Possessor modernus Sueciæ in
literis denunciatorijs iniuriosæ suæ assumptionis ad Regnum
ILLÆSAM CONTINVATIONEM INDVCIARVM di-
serte confirmat; Quarum literarum ecce tenor sequitur.

TENOR LITERARVM.

Nos Carolus Gustauus Dei Gratia Suecorum, Gotho-
rum, Vandalorumq; Rex, Magnus Dux Finlandiæ &c.
&c. Serenissimo Principi, Fratri, Consanguineo, Vicino
& Amico Nostro charissimo, Domino *IOANNICA-
SIMIRO* Regi Poloniae Magno Duci Lithuaniae &c.
&c. Salutem & omnia prospera.

Serenissime Princeps, Frater, Consanguinee Vicine &
Amice Charissime. Cū illius motu, qui cuncta mortalium
disponit Regesq; Regnis dat, visum sit Serenissimæ ac Poten-
tissimæ Principi ac Dominae, D. Christianæ Dei gratia Sueco-
rum Vandalorumq; Reginae, Magnæ Principi Finlandiæ
&c. &c. &c. Matri Nostræ, omni filiali cultu ac veneratio-
ne prosequenda, plusquam Materna cura amoreq; erga Nos,
atq; certis de causis gubernaculis Imperij hereditarij se abdi-
care, summamq; rerum ad nos, accedente omnium Ordinum
huius Regni consensione, transferre, sequentibus confestim
coronationis nostræ solemnibus, alienum ab Officio animoq;
nostro

nostro fore iudicauimus, nisi exordio Regiminis nostri DEVM
Optimum Maximum precaremur, ut hoc Orbi Christiano,
nobis Regnoq; Nostro & Serenitati Vestrae, communibus que
Amicis felix ac faustum esse velit, & Serenit: Vram, consi-
derantes scilicet illum propinqui sanguinis nexum, qui nos
cum eadem iungit, atq; antiquam illam inter utraq; hac Re-
gna necessitudinem per complures iam annos Induciarum Pa-
ctis restauratam continuatamq; de hisce Imperij nostri au-
spicijs edoceremus, atq; omnia prospera Serenitati Vra Polo-
niag; Regno ac Populo comprecaremur; deniq; Officia No-
stra paratissima, & quaecunq; ab Amico & tam propinquo
sanguine procedere possunt, fidem optimo affectu deferre-
mus. Proinde, si qua in re gratam Serenitati Vestrae operam
prestare poterimus, est quod Nobis indicet, ita de Nobis dispo-
situra, quemadmodum utriq; Nostrum conducere existima-
uerit, prout Nos etiam confidimus, Serentem Vram hunc affe-
ctum Nostrum pari erga Nos Regnumq; Sueciae voluntate
pensaturam. Has literas perferendas, & si opus fuerit expli-
candas vberius tradidimus Ministro Nostro Dantisci Egre-
gio & Spectabili nobis sincere fideli Ioanni Kock, quem ut
Srenitas Vra Nostri causa beneuolentiã suã complecti velit,
rogamus, confidimusq;. Quibus finientes DEVM veneramur
ut Serenitatem Vram tueatur florentem & incolumem,
letisq; & secundis rebus semper gaudere sinat. Dabantur in
Regiã Nostrã Stockolmensi die 3. Iulij Anno D. 1654.

Serenitatis Vestrae,
Bonus Frater Consanguineus & Amicus,
Carolus Gustauus.

Ex quibus argumentis & documentis, præsertim verò ex propriâ ipsorummet Suecorum confessione vnicuiq; clare patere potest, Reges & Rempubicam Poloniam sanctitatem Induciarum nec ommissione nec commissione vnquam violasse, quod ad probandum assumpseramus.

Examinandum nunc restat Tertium Responsionis nostræ punctum, nempe, an Sueci easdem obseruârint: an studium pacis & amicitiae, quod pleno ore sonitant, actionibus comprobârint: & an iuste arma sumpserint ad Poloniam inuadendam, nec ne? & quidem exordio ab illâ actione sumpto, quæ & si parum vel nihil ad rem præsentem facit, tantoperè nihilominus in scripto Suetico decantatur, & pro irrefragabili sinceræ amicitiae ac propensæ volûtatis argumento allegatur.

Iactant enim, Reginam Christinam postmortem REGIS VLADISLAI, Serenissimos Principes eius Fratres Poloniæ Ordinibus literis suis ita commendasse, vt eius intercessione Serenissimus IOANNES CASIMIRVS Regnum adeptus sit; inde inferentes magnitudinem amoris quo Suecia in Principes Poloniæ ferebatur; studium pacis & confidentiæ stabilientiæ quod in sinu fouebat: & gratitudinem, quæ ab ysdem Principibus illi debetur.

Respondendo: omittere liceat narrationem iniuriosi conatus Ducis Sudermaniæ Caroli, qui a quibusdam malis Consularijs specie politicæ prudentiæ circumuentus & seductus, Anno 1595. Regem Poloniæ & Sueciæ SIGISMUNDUM TERTIUM nepotem suum Regno hæreditario spoliavit, quod (DEO volente) seorsuo scripto examinabitur, & tatum sufficiat innuere Domum Carolinam intuitu istius spolij obstructam fuisse Domui SIGISMUNDIANÆ, non tantum apud Ordines pro Regno Poloniæ intercedere, verum Regnum ipsum Sueciæ restituere. Sed ad alia.

Tenebæ

Tenebatur Regina, Principibus Polonis hoc officio suffragari ex gratitudinis nexu, Regiâ illâ nempe animi magnitudine deuincta, quam VLADISLAVS, Gustauo Christianæ Parente mortuo, exercuit; qui cum turbas tum temporis in Sueciâ excitare potuisset, tenerâ tamen atq; infirmâ eius ætate ad priuatam vtilitatem abuti noluit.

Tenebatur, ex communi consuetudine, nec officium hoc Christianam prætermisisse decebat, quin magis suæ estimationi quam alterius vtilitati nocuisset. Turpe enim & indecorum videri poterat hoc Iudicij sui testimonium Serenissimo IOANNI CASIMIRO Consanguineo suo saltem specie tenus non impertiri, quod illi tot Principes non tam arctâ cum eo consanguinitate coniuncti, propensâ tamen animi voluntate tribuerunt.

Sed esto: non potuit patere Serenissimo IOANNI CASIMIRO via ad Regium Poloniæ Thronum conscendendum, nisi ex Suecorum Principum literis. Scripserunt. Conscendit. Verum cum ex istâ superficialitate de intèrione, quâ ad hoc factum accesserunt minimè constet, opere pretiû erit illam ex subsecutis actionibus indagare, vt quid & quantum ipsis debeatur, inde metiri possit.

Emanârunt haud multo post (certè ex consilio Suetico) sub Christianæ nomine literæ, (quarum Originale extat) quibus defectio Ciuitatis Gedanësis sollicitabatur, & modus executionis proponebatur ordiebaturq; Sed frustra. Nouit namq; prudens & circum spectâ illa Ciuitas semper metiri, quantum honorificæ Quietis & nôfucatæ Vtilitatis ex Polonici Imperij & suæ Fidelitatis mixto illi resultet. Eccè. Claudicamus in principio. Concordantne hæc? commendare aliquem ad Regnum & statim primarias eius Ciuitates clausq; Prouinciarum ad defectionem sollicitare.

D 3

Deinde,

Deinde, Vice Cancellarium Poloniæ Iure mediante de-
gradatum, consensuq; omnium Ordinum Perduellem decla-
ratum fouere Stokolmi, p̄sione etiam adhibitâ, non dubitâ-
runt; nec ab hoc abducere illos potuerunt vel punctum secū-
dum **essentiale** pactarum Induciarum, cui contraueniebant;
vel respectus Iuris Gentium, quod lædebat exemplo omni-
bus dominantibus pernicioso. Forsan meditabantur illo vti
ad amorem conciliandum inter Regna, & amicitiam sincerâ
ineundam inter Reges; & vnicuiq; volenti fuisset credibile,
nisi hæc duo sequentia omnem fidem corrupissent. Primum:
miserat Regina Christina, Internuncium suum cum Literis ad
Serehmū modernū **REGEM POLONIÆ**, sed principaliter in
mandatis habuit (patuit ex facto) cōplures literas clanculūm
distribuere â prætacto Vice Cācellario ad Optimates quosdā
virosq; Nobiles datas, quibus eos non obscure ad perfidiam
hortabatur. Et cum ex eis multi ipsas illas literas Regi obtu-
lissent, Rex vero literis suis apud Reginam de hoc conque-
stus esset, Magnanima illa Princeps vi veritatis conuicta con-
ticuit, nihilquē ad literas respondere iussit. Secundū: Man-
festum eiusdē Vice Cācellarij Stockolmij typis mandare per-
miserunt, quo Maiestati Regiam Legitimi Domini sui enor-
miter lædebat; insultabat Patriæ; in viros conditione, quali-
tate, gradu Illustres debaccabatur; & Rebellionum omnium
Parentes (Odium & Contēptum Regis & Regiminis intelle-
gimus) in Populis excitare conabatur. Reuerâ, si hæc amoris
sunt effectus & signa desiderij sinceræ amicitix ineundæ, lice-
at talia nomina ab omnibus anteaetis sæculis in summo pre-
tîo habita, in posterum detestari.

Cofaci quoq; in suâ contumaciâ confirmati & ad fædus
cum Reginâ inuitati, satis testantur; Succos Regē optâsse, sed
(moribus antiquis) illum sine Regno videre voluisse. Vere-
bantur enim, nè per pacem & vnionem partium Poloniam
Rempb;

Rempb: cōstituentium, occasio inuasionis præmeditatae ante armorum præparationem elaboretur, & spe præconcepta dilatandi Imperij frustrarentur.

Moschici demum Legati, tertius iam labitur annus, Regiam Mittem Leopolim adeuntes, hoc inter colloquia cum Senatu fassi sunt, accepisse nempe à Suecis, quod ommissio Titulorum in priuatorum literis ex priuatâ occasione ad Magnum Ducem suum datis, crimen sit pacem & quæuis fædera rumpere valens; vt non obscure inde colligi possit, Tractatus cū Legatis Eiusdem Magni Moschorum Ducis eodem fere tempore à Suecis Stockolmij habitos & (quod publicum Iubilū cum tormentorum explosione indicauit) conclusos, circa aggressionem Lithuanix versatos fuisse, quod & euētus paulo post confirmauit. Vt taceamus cum alijs Principibus relationē ad Poloniā habentibus, & cum varijs eius Subditis tentata molimina, factas pollicitationes, & data consilia, vt illos cum Poloniæ præiudicio aliquomodò peruertere possent.

Vno verbo: Apparet Suecos illud hīc consulto fecisse, quod Figulis, quando vasa statim post elaborationem frangunt, casu accidunt; quos, si quis tunc causæ ignarus inspiceret, crederet facile, illos non ad vsum aliorum vasa finxisse, sed illa eā intentione elaborasse, vt aliquid ad destruendum haberent.

At, hæc incidenter. Sufficit, superiori narratione Actionum sub regimine Christinæ subsecutarum, breuiter nos ostendisse, non habere Suecos reale fundamentum vnde inferant vel amorē, vel amicitix pacisq; studium, & multominus vllū obligatorium actum erga Regē & Rempub: Poloniam ex illorum consilijs processisse, imò potius hostilis animi signa vndiq; apparere, & (quod maius) ex parte illorum Fædus & Inducias multoties fractas & enormiter violatas fuisse.

Sed

Sed & ultra processerunt, nam vix Christina, Suetico-
rum consiliorum violentiæ forsan impatiens & pertæsa,
Regno se abdicauerat, cogitationes Regnum Poloniæ toto ho-
stium inundatione obrutum deuastandi seriò amplexi, illius
Regem repentinis & minimè antea manifestatis armis, contra
omne fas & æquum adorsi sunt.

Nos hucusq; prætextus omnes iusti belli è medio sustuli-
mus, & re, vt durate toto hoc tempore Induciarum gesta est,
accurate enucleatâ, quomodo Induciæ à Suecis ipsis multifa-
riam violatæ sint, in medium protulimus. Ad duo tantum Sue-
tici Scripti puncta nihil respondimus consultò hîc reseruata,
vt probatâ prius Polonorum innocentia & Suecorum culpâ,
de eorum etiam animo paci semper aduerso, clariorem inde
consequentiam eliceremus.

Dicunt enim primò, in Pactis extare: *quod licet Tractatus
pacis perpetuæ semel iterumq; non successisset, firmas nihilominus & in-
uiolabiles manere debuisse Inducias; quod & nos fatemur. Postea
subiungunt: attamen cum nihil præsidij in Pactis habuerit Sac. Reg.
Mtās, quippe toties à Rege Poloniæ violatis, ad arma recurrere neces-
sum eidem fuit (& paulo post) nec sine maximo detrimento Sac.
Reg: Mtis. Regniq; Sueciæ expectari Pactorum exitus potuisset, tam
frequentibus & exitialibus Regis Poloniæ machinationibus.*

Secundo: contra sensum esse Pactorum, vt pluriès quam bis Com-
missarij vtriusq; gentis conuenirent; nam verba illa semel iterumq;
non pro pluries repetitis vicibus accipi debere, sed pro binis tantum:
ne repetitis sæpissimè congressus, mentes exacerbaret, & Partes omniũ
gentium ludibrio exponeret, maximarumq; impensarum causa esset. Hæc
illi, per modum responsionis ad Regis Poloniæ obiectiones
Spiritu Prophetico præuisas, scribunt: & excusatione non
petitâ manifeste semetipsos accusant & conuincunt.

Sed, vt euidentius pateat, reducamus in vnum illorum
duorum

duorum punctorum sensum. Prætendunt Sueci vigore Pacto-
rum non teneri nisi ad illos duos congressus iam præteritos: &
ne illis obyceretur, quod questio non sit de reiteratione con-
gressus, sed de integritate Induciarum, subiungunt: debuisse
Inducias rumpere quia securitatem non habebant contra exi-
tiales machinationes Regis Poloniæ.

Negare imprimis necesse est, verba illa *semel atq; iterum*
bis tantum significare; ne fateri videamur, Latium à Sueciâ
interpretationes recipere debere. Nam, Latinâ linguâ bis no-
tat dualitatem: iterum verò, numerum quotiès libuerit sum-
ptum. Et communiter dicitur, res decies centies, &c. itera-
ta, non dualifata.

Ostenfum deinde est superius, Regem Poloniæ nec co-
gitatione Inducias violâsse, tantum abest, quod aliquid con-
tra Regem Regnūq; Sueciæ molitus sit. Præterea, Rex Posses-
sor modernus Sueciæ, Literis præinsertis in Iulio Anni
præteriti Millesimi Sexcentefimi Quinquagesimi Quarti ad
Regem Poloniæ datis, non solum illæsam illam continuatio-
nem Induciarum, quam Nos asserimus, confirmat; sed penè
totus in contestationibus amoris, & omnium prosperitatum
appræcationibus, diffunditur: Propinqui sanguinis nexum
commemorat, & gratam suam operam si inquâ re præstare
poterit, verbis affectu plenis offert. At, post annum inspera-
tè & inter pacis Tractatus, Regnum illi inuadit, occupat, de-
uastat: Loca DEO Sacra polluit: Prouincias cæde, cineribus,
& ruinis implet: omnia usq; deq; vertit. Quidnam tam gran-
de committere potuit Rex Poloniæ vnus anni spatio, quod
jugulum Regni Sueciæ non esset ab eius insidijs securum?
Quod necesse foret, vel ad vim propulsandam, vel ad inco-
lunitatem tuendam, faces aptare dextris & enses? Scrutemur
quid fecerit Rex Poloniæ illo anno, & quid illi acciderit,
vt inde colligere possimus illius in Sueciam animum.

E

Sanè

Sanè nihil inueniri potest præter hoc, quod, sacramento pacis perpetuæ securus à Magno Duce Moschouix bello adorsus fuerit: & quod totâ hyème, ab eodem cum Cozaxis coniuncto, bello distentus, Exercitum suum aliquatenus debilitauerit. Ergo non vllæ iniuriæ, non vllus timor exitij; non petitum iugulum, sed simpliciter, occasio commode inuadendi & occupandi Regnum, Suecos ad frangendum fædus & violandas Inducias impulit.

Sed esto: non tenebamini, iuxta vestra commenta, nisi bis tantum Lubecam congregari: Rex Poloniae otiosus & altissimâ pace fruens, occupationem Regni Sueciae, iuxta vestras suppositiones, assiduè meditabatur: vno verbo; non eratis Induciarum sanctitate securi. Quare ergo non amplexi estis pacem, quam vobis citra omnes sumptus itinerum & citra quæuis Gentium ludibria, obtulere domi vestrae Stockolmi Legati Poloni ætate præteritâ? quare iisdem, quâdo præuidenti prudentiâ omnibus vestris protelationibus & subterfugiis obuiam ibant, respondistis, velle vos sub clypeo pacem tractare? Profectò, in eum qui Iure agere & satisfacere paratus est, nefas bellum sumere, tanquam in Inimicum. Iure, idcirco, obstupere optimi Legati, quando loco tractationis pacis, bellum illis Stockolmi primum denunciastis: & exprobrantibus illis, vos sine vllâ iustâ causâ, & sine denunciatione belli Regno innoxio arma inferre, famam publicam clarigationem supplere respondistis: Famam nempe illam, Cuius incertitudine neminem petebatis, quia omnes: Cuius rumoribus atq; auditionibus nunquam permouetur Prudentia, vt de summis rebus sacramento firmatis temerè consilia ineat. Nihil demum proficere potuerunt etiam si, quid tandem futurum esset de summâ rei controuersæ, vt iniusta arma vestra sisterent, in ipso Legationis suæ exordio declarassent. Sed etiam post inuasionem Regni, quare pacem

TOTIES

toties oblatam semper elusorijs verbis repudiastis? nonne hinc clarè patet vos bellum cōtra omne fas & æquum omninò voluisse, tempus aduenisse rati, quò ea omnia perfici poterant, quæ in consilio vestro de occupandâ Prussiâ; de subiugandâ Daniâ; de redigendâ nauigatione maris Baltici in absolutâ vestrâ potestate; de augendâ hoc modo vestrâ potentiâ; & de euertendo demùm utroq; Romano Imperio, vastâ cogitationum circumrotatione, à multis annis moliebamini? Quicquid sit, obitèr & sobriè hæc omnia tangimus; serie namq; abutrinq; gestorum sincere præmissâ, intentionis vtriusq; Partis liberam consequentiam Orbi relinquimus. Nobis quippè sufficit certocertius scire, D E V M, fractorum iuramentorum iustum vindicem, veritatem ostensurum esse, & eos, qui mala fide & dolo aliquid gesserint, certissimè tandem confusurum & puniturum.

Habetis, *IMPERATOR & REGES*, cæteriç; Europæ *PRINCIPES*, quâ fide cum Regno Poloniæ actum sit ab illis ipsis Suëcis, qui Vestram approbationem non ita pridem sibi conciliare studebant; Vosq; Generosissimæ Regni Poloniæ Gentes, inter tot fortunæ vicissitudines, animū ne despondite; imò hæc duo pro certissimis habetote: *Præpotentiæ Imperia. agitatione rerum, ad priscam fortitudinem & virtutem excitari: & quod nulla quamuis minima Natio cito ab aduersarijs deleri possit, nisi proprijs simultatibus, se ipsam consumpserit.*

FINIS.

AT 176945a

Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

F I N I S

1707

70

ILLVST
PHANO COL
niæ Suprem
Gubernator

Nicep

M Iraber
Græcus
silentic
miratione occup
tas accedas & i
nosti, à teneris
pub: Vestra Pri
defuncti, eiusq;
Peregrinus per
gressui, cum de
dux, cum, vale
omnium Matrem
temporis ad Opp
ficentia, Illustris
què Passus & con
literario otio meo
rito non valeam,
per se apud perit
quod in Deorum
bus redimiri non
lentia Tuæ, uti
bundus depono, r
cem meam aliquo
arum memoriam
Optimè Vale Illu
fauore prosequi p

ncipi Dño STE
KI, Regni Polo
nitatis Varlauien
ctori Coleñdmo.

iterq; agere.

Time Dñe, me Natione
presertim à Vestratibus
emptá. Sed ne animo ad
e Tuæ transmitto char
uibus accipe. Fui, ut
beneficio Magni in Re
llani Kiuuensis nuper
, & Germanias nobilis
primo Lubecensi cou
n Poloniam demùm re
gustissimam Nationum
em, Regia Castra tunc
ia promotione & bene
annuá donatus, literis
s, húc me contuli; ubi
idem celebrare promè
calumniis, (etsi ipse
pi. Feci equidem hic
m præ altitudine flori
verè ad pedes Excel
um hoc meum venera
esseram in Benefactri
uam obligationum me
is, contestari valeam.
e Clientem Tuum Tuo
ij. Anno Dñi 1656.

